

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Plan współpracy rozwojowej w 2016 r.

realizowany za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową, ze środków MSZ, z funduszy partnerskich (tzw. *Counterpart Funds*) oraz ze środków innych resortów świadczących współpracę rozwojową

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Warszawa, 2015

Spis treści

Wstęp	3
Część I.....	4
1. Współpraca rozwojowa realizowana ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową oraz ze środków MSZ	4
1.1. Priorytety tematyczne polskiej współpracy rozwojowej	4
1.2. Inicjatywy flagowe	6
1.3. Współpraca rozwojowa w poszczególnych krajach priorytetowych	7
1.4. Wspieranie procesu wyborczego	15
1.5. Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej	15
2. Pomoc humanitarna	16
3. Współpraca rozwojowa w ramach organizacji międzynarodowych	17
4. Edukacja globalna	18
5. Wolontariat.....	18
6. Spójność polityki na rzecz rozwoju	19
7. Współpraca z sektorem prywatnym	19
8. Działania informacyjne	19
9. Ewaluacja	20
10. Formy i zasady współpracy z partnerami polskiej współpracy rozwojowej	20
11. Podział środków w ramach rezerwy celowej budżetu państwa „Implementacja polskiego programu na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego.....	23
Część II.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Zadania z zakresu współpracy rozwojowej przewidziane do realizacji w 2016 roku przez organy administracji rządowej, finansowane ze środków, których są dysponentami oraz z funduszy partnerskich (tzw. <i>Counterpart Funds</i>).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Część III.....	24
Udział Polski w realizacji polityki rozwojowej Unii Europejskiej	24
Składka do budżetu ogólnego UE	24
Składka na Europejski Fundusz Rozwoju (EFR)	24
ANEKS I - Zakładane rezultaty działań polskiej pomocy skierowanych do osób przesiedlonych wewnątrz w obwodach charkowskim, zaporoskim oraz dnipro-pietrowskim na Ukrainie i propozycje ich mierzenia.....	26
ANEKS II - Zakładane rezultaty działań polskiej pomocy w Tanzanii, Kenii, Etiopii i Senegalii oraz propozycje ich mierzenia.....	27
ANEKS III - Podział rezerwy celowej budżetu państwa na współpracę rozwojową	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
ANEKS IV - Podział środków – System Małych Grantów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Wstęp

Plan współpracy rozwojowej w 2016 r. inauguruje wdrażanie Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2016 – 2020 (WPWR 2016-2020), przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 6 października 2015 r. Plan został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej. Określa on kierunki, cele i formy działań w obszarze współpracy rozwojowej oraz wielkość środków finansowych, kierowanych do krajów partnerskich za pośrednictwem instrumentów współpracy bilateralnej i wielostronnej.

Rok 2016 jest rokiem szczególnym ponieważ rozpoczyna implementację nowej globalnej agendy rozwojowej. Podejmowane działania będą służyły realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Priorytetowy zasięg geograficzny działań polskiej współpracy rozwojowej w 2016 r. obejmie cztery kraje Partnerstwa Wschodniego, cztery państwa afrykańskie oraz dwa wybrane kraje Azji i Bliskiego Wschodu, zgodnie z kierunkami określonymi w WPWR 2016-2020. Zaplanowane na 2016 r. działania, wychodzą naprzeciw potrzebom rozwojowym krajów priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej i uwzględniają szczególną sytuację tych państw.

Obok priorytetów geograficznych, Plan współpracy rozwojowej w 2016 r. precyzuje również priorytety tematyczne, wynikające z WPWR 2016-2020. W 2016 r. działania polskiej współpracy dwustronnej prowadzone będą przede wszystkim na rzecz dobrego rządzenia, demokracji i praw człowieka, rozwoju kapitału ludzkiego, przedsiębiorczości i sektora prywatnego, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich oraz ochrony środowiska.

Plan zawiera również informacje na temat wielostronnego wymiaru współpracy rozwojowej Polski, w tym przede wszystkim współpracy rozwojowej w ramach UE oraz udziału Polski w międzynarodowych agendach pomocowych.

Dokument został podzielony na trzy części. Pierwsza określa przeznaczenie środków rezerwy celowej będącej w dyspozycji MSZ oraz środków budżetowych Ministerstwa. Druga zawiera informacje na temat zadań z zakresu współpracy rozwojowej, realizowanych z funduszy, których dysponentami są organy administracji rządowej. W części trzeciej znajdują się informacje na temat środków polskiej współpracy rozwojowej, przekazywanych w ramach zobowiązań wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej. Szczegółowe alokacje finansowe przedstawione zostały w aneksach do niniejszego dokumentu.

Część I

1. Współpraca rozwojowa realizowana ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową oraz ze środków MSZ

1.1. Priorytety tematyczne polskiej współpracy rozwojowej

W 2016 r. współpraca rozwojowa koncentrować się będzie na realizacji następujących celów w ramach sześciu priorytetów tematycznych określonych w Wieloletnim programie współpracy rozwojowej na latach 2016-2020:

1) **dobre rządzenie:**

- rozwój regionalny, w tym wzmocnienie samorządu, decentralizacja;
- sektor bezpieczeństwa publicznego i ochrony ludności;
- wzmocnienie kompetencji i zdolności administracji publicznej;
- wzmocnienie rządów prawa i zwalczanie korupcji;
- zbliżenie prawa i instytucji do standardów UE i innych standardów międzynarodowych;
- dostęp do rzetelnej i obiektywnej informacji;
- niezależność mediów.

2) **demokracja i prawa człowieka:**

- demokratyczny proces wyborczy;
- prawa człowieka i swobody obywatelskie;
- wzmocnienie organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
- dialog obywatelski.

3) **kapitał ludzki:**

- poprawa jakości opieki zdrowotnej;
- edukacja włączająca i powszechny dostęp do edukacji na wysokim poziomie;
- edukacja obywatelska;
- integracja społeczna osób z grup zagrożonych wykluczeniem.

4) przedsiębiorczość i sektor prywatny:

- konkurencyjność i innowacyjność mikro i małych przedsiębiorstw;
- ekonomia społeczna;
- przedsiębiorczość, szczególnie kobiet i młodzieży;
- kształcenie i szkolenie zawodowe.

5) zrównoważone rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich:

- bezpieczeństwo żywnościowe;
- wydajność i konkurencyjność produkcji rolnej;
- dostęp do rynków zbytu;
- wykorzystanie nowoczesnych technologii w rolnictwie;
- modernizacja infrastruktury lokalnej.

6) ochrona środowiska:

- odnawialne źródła energii;
- efektywność energetyczna;
- zarządzanie gospodarką wodną;
- gospodarka odpadami;
- zapobieganie skutkom klęsk żywiołowych i katastrof wynikających z działalności ludzkiej;
- promocja zrównoważonego rozwoju;
- przeciwdziałanie zmianom klimatu i ich skutkom;
- ochrona zasobów naturalnych.

Zadania wpisujące się w priorytet tematyczny demokracja i prawa człowieka oraz dobre rządzenie będą zlecane Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

1.2. Inicjatywy flagowe

I. Akademia Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego

MSZ we współpracy z Krajową Szkołą Administracji Publicznej będzie kontynuować szkolenia skierowane do urzędników administracji publicznej wszystkich państw PW w ramach Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego (AAPPW).

Program specjalistycznych szkoleń AAPPW obejmuje wykłady i warsztaty prowadzone przez doświadczonych ekspertów i praktyków z Polski i innych krajów UE. Tematyka szkoleń dotyczy m.in. integracji europejskiej, w tym wdrażanie umów stowarzyszeniowych, służby cywilnej, reformy samorządowej i inne w odpowiedzi na zgłoszone zapotrzebowanie przez kraje partnerskie.

II. Centrum Informacyjne dla Władz Lokalnych w Mołdawii

Misją działającego od 2012 r. Centrum jest wsparcie mołdawskich władz lokalnych, organizacji pozarządowych i grup inicjatywnych w działalności na rzecz wzmocnienia demokracji lokalnej, w tym zwłaszcza absorpcji środków pomocowych oraz budowania partnerstw z instytucjami z Polski i innych krajów UE. Prowadzenie Centrum zostało powierzone Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

III. Programy stypendialne realizowane za pośrednictwem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Polityka stypendialna jest ważnym instrumentem wspierania rozwoju krajów partnerskich. Stypendia służą zarówno wzmocnieniu kadr danego kraju, jak i nawiązaniu kontaktów, które w przyszłości przyniosą wymierne i obopólne korzyści. Stypendyści, wzbogaceni o nową wiedzę i doświadczenia posiadają potencjał do inicjowania i wspierania długofalowych zmian w swoich krajach. Najzdolniejsi z nich mają możliwość pobytu i kształcenia się na najlepszych polskich uczelniach w ramach czterech programów stypendialnych współfinansowanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

1. Program stypendialny im. Stefana Banacha

Celem programu jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego krajów PW poprzez podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych obywateli tych państw. Program daje możliwość podjęcia studiów II stopnia w obszarze nauk, takich jak: nauki ścisłe, przyrodnicze, techniczne, rolnicze, leśne i weterynaryjne oraz społeczne, a także studiów III stopnia w dziedzinach nauk, takich jak: nauki humanistyczne, teologiczne, społeczne, ekonomiczne, prawne, matematyczne, fizyczne, chemiczne, biologiczne, techniczne, rolnicze, leśne i weterynaryjne oraz nauki o Ziemi.

2. Program stypendialny im. Ignacego Łukasiewicza

Celem programu jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się (z wyłączeniem krajów Partnerstwa Wschodniego) poprzez podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych obywateli tych państw. Program daje możliwość podjęcia studiów II stopnia w obszarze nauk, takich jak: nauki ścisłe i techniczne oraz III stopnia w dziedzinach nauk, takich jak: nauki matematyczne, fizyczne, chemiczne, biologiczne, nauki o Ziemi, techniczne, rolnicze, leśne i weterynaryjne studentom z krajów rozwijającym się. Stypendyści będą rekrutowani

w pierwszej kolejności z następujących krajów: Angola, Etiopia, Indonezja, Kenia, Kolumbia, Meksyk, Mjanma, Mongolia, Mozambik, Nigeria, RPA, Senegal, Tanzania, Wietnam.

3. Program Stypendialny im. Konstantego Kalinowskiego

Celem programu jest promowanie i wspieranie rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi, a także wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych obywateli tego kraju. Dzięki temu programowi stypendyści mają możliwość uzyskania wyższego wykształcenia na wybranych polskich uczelniach, a także odbycia staży naukowych, studiów podyplomowych czy doktoranckich.

4. Program stypendialny dla studentów *Specjalistycznych Studiów Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego*.

Celem programu jest wspomaganie rozwoju młodych osób głównie z krajów Europy Wschodniej i Azji Środkowej, co ma służyć wykształceniu specjalistów ds. wschodnich oraz przygotowaniu kadr akademickich i administracji państwowej, którzy będą przyczyniać się do rozwoju społeczno-gospodarczego tych państw. Program umożliwia studentom podjęcie studiów II stopnia w ramach Specjalistycznych Studiów Wschodnich UW.

1.3. Współpraca rozwojowa w poszczególnych krajach priorytetowych

Ze środków finansowych MSZ oraz z rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na współpracę rozwojową, dofinansowane zostaną projekty realizowane przez MSZ i partnerów MSZ, które w największym stopniu umożliwią osiągnięcie celów wyznaczonych w priorytetach tematycznych.

W dziesięciu priorytetowych krajach polskiej współpracy rozwojowej działania realizowane w 2016 r. przez organy administracji publicznej, podmioty wyłonione w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, za pośrednictwem placówek zagranicznych RP w ramach Systemu Małych Grantów (SMG), a także z pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej, będą wpisywały się w rezultaty ustalone dla poszczególnych krajów.

Na dwustronną współpracę rozwojową z państwami innymi niż priorytetowe, zostanie przeznaczonych nie więcej niż 10% środków z rezerwy celowej budżetu państwa na współpracę rozwojową.

W ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016” będą dofinansowane m.in. projekty modułowe tj. projekty składające się z dwóch niezależnych i realizowanych sekwencyjnie modułów w latach 2016-2017. Nie dotyczy to projektów na rzecz Mjanmy i Senegalu.

Działania podejmowane przez organy administracji rządowej ze środków, których dysponentem jest MSZ, będą mogły być podejmowane w sześciu priorytetach tematycznych polskiej współpracy rozwojowej.

WYBRANE KRAJE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO

BIAŁORUŚ

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu kapitału ludzkiego, dobrego rządzenia, przedsiębiorczości i sektora prywatnego.

W ramach *priorytetu kapitał ludzki*, działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) lepszy dostęp do usług społecznych dla osób niepełnosprawnych, dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej i osób żyjących z chorobami zakaźnymi;
- 2) zwiększona integracja społeczna osób niepełnosprawnych, dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej i osób żyjących z chorobami zakaźnymi;
- 3) poprawa infrastruktury i funkcjonowania ośrodków dla osób niepełnosprawnych i dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów.

W ramach *priorytetu dobre rządzenie* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wsparcie instytucji niezależnych mediów;
- 2) budowanie zdolności instytucjonalnej władz lokalnych do sprawnego prowadzenia polityki rozwoju regionalnego.

Działania wpisujące się w rezultaty opisane w pkt 1) będą realizowane bezpośrednio przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Działania wpisujące się w rezultaty opisane w pkt 2) będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów.

W ramach *priorytetu przedsiębiorczość i sektor prywatny* działania polskiej będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) rozwój mikro i małych przedsiębiorstw na obszarach wiejskich i w małych miastach;
- 2) lepszy dostęp do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym do kształcenia technicznego.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów.

GRUZJA

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu dobrego rządzenia, kapitału ludzkiego.

W ramach *priorytetu dobre rządzenie* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost zdolności instytucjonalnych administracji publicznej w zakresie wdrożenia reform wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej UE – Gruzja oraz DCFTA, w tym w szczególności profesjonalizacja kadr służby cywilnej;
- 2) wzrost zdolności instytucjonalnych administracji publicznej w procesie decentralizacji władzy publicznej, zwłaszcza w zakresie zapewnienia dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej;
- 3) wdrożenie polityki rozwoju regionalnego, w tym wsparcie sektora turystyki;
- 4) rozwój krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej oraz wzrost zdolności operacyjnych zwłaszcza w zakresie zapobiegania i reagowania w sytuacji klęsk żywiołowych i katastrof wynikających z działalności człowieka.

Działania służące osiągnięciu rezultatów opisanych w pkt 1) - 4) będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów. Działania wpisujące się w rezultaty opisane w pkt 2), 3) i 4) będą realizowane również w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”.

W ramach *priorytetu kapitał ludzki* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) lepszy dostęp do usług społecznych oraz poprawa infrastruktury i funkcjonowania ośrodków dla osób niepełnosprawnych, ofiar przemocy domowej i dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej;
- 2) aktywizacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością i osób z regionów wiejskich;
- 3) wzmocnienie systemu opieki i ochrona praw dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej, niepełnosprawnych oraz ofiar przemocy domowej.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów.

MOŁDAWIA

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu dobrego rządzenia oraz rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

W ramach *priorytetu dobre rządzenie* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost zdolności instytucjonalnych administracji publicznej na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym w zakresie wdrożenia kluczowych reform wynikających z Umowy

Stowarzyszeniowej UE – Mołdawia i DCFTA, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa publicznego;

- 2) wzrost zdolności instytucjonalnych administracji publicznej na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym w zakresie wdrożenia podejścia zintegrowanego do polityki rozwoju, w skali regionalnej i lokalnej;
- 3) poprawa konkurencyjności mołdawskich mikro i małych przedsiębiorstw.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane za pośrednictwem organów administracji rządowej i w ramach Systemu Małych Grantów.

W ramach *priorytetu rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) poprawa wydajności i konkurencyjności gospodarstw rolnych;
- 2) zwiększony dostęp do infrastruktury i usług publicznych o odpowiedniej jakości;
- 3) wdrożenie innowacyjnych rozwiązań związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury obszarów wiejskich szczególnie w zakresie: dywersyfikacji źródeł energii, poprawy efektywności energetycznej oraz gospodarki wodno-ściekowej;
- 4) rozwój działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich;
- 5) zwiększona zdolność przedsiębiorców rolnych do łączenia się w grupy producenckie.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, przez organy administracji rządowej, w ramach Systemu Małych Grantów.

UKRAINA

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu dobrego rządzenia, kapitału ludzkiego, przedsiębiorczości i sektora prywatnego.

W ramach *priorytetu dobre rządzenie* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost kompetencji kadry administracji publicznej w zakresie wdrożenia reform wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej UE-Ukraina;
- 2) wsparcie kluczowych reform, w szczególności reform: samorządowej i oświaty oraz służących zapewnieniu stabilności finansowej państwa i przeciwdziałaniu korupcji;
- 3) rozwój krajowych i regionalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej oraz wzrost zdolności operacyjnych w zakresie zapobiegania i reagowania w sytuacji klęsk żywiołowych i katastrof wynikających z działalności człowieka.

Działania służące osiągnięciu rezultatów opisanych w ww. punktach będą realizowane przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów. Natomiast opisane w pkt. 3) w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”.

W ramach *priorytetu kapitał ludzki*¹ działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) lepszy dostęp do usług społecznych i infrastruktury w zakresie ochrony zdrowia dla osób przesiedlonych wewnątrz, w szczególności dla osób starszych i dzieci, w tym wsparcie psychologiczne;
- 2) zwiększona integracja społeczna osób przesiedlonych wewnątrz, w tym szczególnie osób starszych i dzieci;

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w obwodach charkowskim, zaporoskim oraz dniepropietrowskim w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016” Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą także realizowane przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów.

W ramach *priorytetu przedsiębiorczość i sektor prywatny* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) rozwój przedsiębiorczości z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi i technologii, w szczególności odnawialnych źródeł energii;
- 2) rozwój przedsiębiorczości wśród osób przesiedlonych wewnątrz w obwodach charkowskim, zaporoskim oraz dniepropietrowskim²;
- 3) poprawa jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz infrastruktury i wyposażenia ośrodków kształcenia i szkolenia zawodowego oraz lepszy dostęp do edukacji wysokiej jakości.

Działania służące osiągnięciu ww. rezultatów będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, w ramach Systemu Małych Grantów oraz przez organy administracji rządowej.

W 2016 r. w ramach pomocy rozwojowej na Ukrainie podejmowane będą działania o charakterze trwałym i długoterminowym skierowane do osób przesiedlonych wewnątrz w celu uzupełnienia i wzmocnienia dotychczasowych i przyszłych inicjatyw z zakresu polskiej pomocy humanitarnej kierowanych do IDPs i osób poszkodowanych w wyniku działań zbrojnych związanych z konfliktem ukraińsko-rosyjskim. Ponadto w 2016 r. działania z zakresu poprawy infrastruktury i wyposażenia ośrodków kształcenia dla dzieci z rodzin przesiedlonych wewnątrz będą realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej w obszarach wskazanych przez laureata Nagrody Solidarności im. Lecha Wałęsy w 2015 r.

Jednocześnie za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej wdrażane będą projekty polskich organizacji pozarządowych realizowane w ramach Polsko – Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji, a także prowadzone będzie biuro Fundacji w Kijowie utworzone w celu wsparcia reformy samorządowej na Ukrainie.

¹ Aneks zawiera tabelę z zakładanymi rezultatami działań polskiej pomocy na rzecz osób przesiedlonych wewnątrz na Ukrainie i propozycją ich mierzenia.

² Jw.

Na mocy Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o kształceniu obywateli Ukrainy w Kolegium Europejskim w Natolinie z dnia 25 listopada 2009 r., Ministerstwo Spraw Zagranicznych dofinansuje stypendia dla obywateli Ukrainy. Celem tych działań jest wspieranie dążeń Ukrainy na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej.

Prowadzona będzie także współpraca w ramach organizacji międzynarodowych.

AFRYKA

ETIOPIA, TANZANIA, KENIA, SENEGAL³

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu trzech obszarów: kapitału ludzkiego, ochrony środowiska oraz przedsiębiorczości i sektora prywatnego.

Działania wpisujące się w przedstawione niżej priorytety będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016” oraz za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych w ramach Systemu Małych Grantów.

W ramach *priorytetu kapitał ludzki* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków zdrowia oraz wzrost kwalifikacji personelu medycznego w zakresie świadczenia opieki medycznej na rzecz matek i dzieci;
- 2) poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków edukacyjnych, kształcących na wszystkich poziomach edukacji oraz wzrost kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej.

W ramach *priorytetu ochrona środowiska* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) zwiększenie liczby osób mających dostęp do podstawowej infrastruktury sanitarnej oraz przeszkolonych z zakresu higieny;
- 2) zwiększenie liczby osób/podmiotów korzystających z odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna, wiatrowa, źródła geotermalne, biomasa);
- 3) zmniejszenie obszarów ulegających procesom wylesiania, pustynnienia czy degradacji;
- 4) wzrost zdolności operacyjnych w zakresie zapobiegania, reagowania i usuwania skutków klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych działalnością człowieka.

W ramach *priorytetu przedsiębiorczość i sektor prywatny* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia kobiet i młodzieży;

³ Aneks zawiera tabelę z zakładanymi rezultatami działań polskiej pomocy w tych krajach wraz z propozycją ich mierzenia.

- 2) zwiększenie dostępu kobiet i młodzieży (w tym absolwentów) do kształcenia technicznego, szkoleń i doradztwa zawodowego oraz podniesienie jakości infrastruktury służącej podnoszeniu kwalifikacji zawodowych;
- 3) zwiększenie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności grup producenckich, kooperatyw oraz spółdzielni pracy, zwłaszcza w sektorze rolno-spożywczym.

AZJA POŁUDNIOWO-WSCHODNIA

MJANMA

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu kapitału ludzkiego oraz przedsiębiorczości i sektora prywatnego.

Działania wpisujące się w przedstawione niżej priorytety będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016” oraz za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych w ramach Systemu Małych Grantów.

W ramach *priorytetu kapitał ludzki* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków zdrowia oraz wzrost kwalifikacji personelu medycznego w zakresie świadczenia opieki medycznej na rzecz matek i dzieci;
- 2) poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków edukacyjnych, kształcących na wszystkich poziomach edukacji oraz wzrost kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej;
- 3) zwiększenie dostępu do usług społecznych (ochrona zdrowia, edukacja) osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym⁴.

W ramach *priorytetu przedsiębiorczość i sektor prywatny* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia kobiet i młodzieży;
- 2) zwiększenie dostępu kobiet i młodzieży (w tym absolwentów) do kształcenia technicznego, szkoleń i doradztwa zawodowego oraz podniesienie jakości infrastruktury służącej podnoszeniu kwalifikacji zawodowych;
- 3) zwiększenie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności grup producenckich, kooperatyw oraz spółdzielni pracy, zwłaszcza w sektorze rolno-spożywczym.

⁴ M.in. osoby niepełnosprawne i wymagające stałej opieki, sieroty, rodziny wielodzietne, bezrobotni długotrwale wykluczeni z rynku pracy, osoby starsze, uchodźcy, osoby przesiedlone wewnątrz.

BLISKI WSCHÓD

PALESTYNA

Polska współpraca rozwojowa będzie koncentrować się na wspieraniu kapitału ludzkiego, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich oraz przedsiębiorczości i sektora prywatnego.

Działania wpisujące się w niżej wymienione rezultaty będą realizowane w ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”, przez organy administracji rządowej oraz w ramach Systemu Małych Grantów.

Prowadzona będzie także współpraca w ramach organizacji międzynarodowych. Dokonana zostanie wpłata do na rzecz Agencji Narodów Zjednoczonych dla Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (ang. UNRWA).

W ramach *priorytetu kapitał ludzki* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków edukacyjnych, kształcących na wszystkich poziomach edukacji oraz wzrost kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej;
- 2) poprawa stanu infrastruktury i dostępu do edukacji przedszkolnej;
- 3) zwiększenie dostępu do usług społecznych (ochrona zdrowia, edukacja) osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym⁵.

W ramach *priorytetu rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost dochodów i podniesiony poziom bezpieczeństwa żywnościowego gospodarstw rolnych;
- 2) zwiększenie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności grup producenckich, kooperatyw oraz spółdzielni rolniczych;
- 3) poprawa dostępu produktów rolno-spożywczych do rynków zbytu, uzyskanie wyższej jakości produkcji rolnej.

W ramach *priorytetu przedsiębiorczość i sektor prywatny* działania polskiej pomocy będą służyły osiągnięciu następujących rezultatów:

- 1) wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia kobiet i młodzieży;
- 2) zwiększenie dostępu kobiet i młodzieży (w tym absolwentów) do kształcenia technicznego, szkoleń i doradztwa zawodowego oraz podniesienie jakości infrastruktury służącej podnoszeniu kwalifikacji zawodowych;
- 3) wzmocnienie organizacji non-profit, wspierających edukację zawodową i szanse zatrudnienia kobiet i młodzieży we Wschodniej Jerozolimie.

⁵ Min. osoby niepełnosprawne i wymagające stałej opieki, sieroty, rodziny wielodzietne, bezrobotni długotrwale wykluczeni z rynku pracy, osoby starsze, uchodźcy, osoby przesiedlone wewnątrz.

TUNEZJA i AFGANISTAN

Zgodnie z Wieloletnim programem współpracy rozwojowej na lata 2016-2020, w przypadku Tunezji i Afganistanu, które były krajami priorytetowymi w latach 2012-2015, zastosowany zostanie mechanizm przejściowy. Jego celem będzie stopniowe wygaszanie dotychczasowych działań w perspektywie maksymalnie dwóch lat, tj. do końca 2017 r. Mechanizm ten pozwoli na wypełnienie podjętych zobowiązań.

W 2016 r. w Afganistanie polska współpraca rozwojowa będzie realizowana za pośrednictwem Banku Światowego oraz Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (ang. UNDP). Dokonane zostaną wpłaty na rzecz *Afghanistan Reconstruction Trust Fund*⁶ oraz *Law and Order Trust Fund for Afghanistan*.⁷

W Tunezji w 2016 r. polska współpraca rozwojowa będzie stopniowo wygaszana. Działania pomocowe będą realizowane w ramach Systemu Małych Grantów i za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej.

1.4. Wspieranie procesu wyborczego

W 2016 r. MSZ we współpracy z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE i Fundacją Solidarności Międzynarodowej będzie wspierało organizację misji obserwacji wyborów parlamentarnych na Białorusi i w Gruzji. W uzasadnionych przypadkach MSZ podejmie decyzję o organizacji misji obserwacji wyborów w innych krajach.

1.5. Działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej

Fundacji będą zlecane działania służące realizacji priorytetów tematycznych demokracja i prawa człowieka oraz dobre rządzenie. Działania te będą mogły być podjęte we wskazanych przez MSZ krajach priorytetowych oraz innych krajach biorcach oficjalnej pomocy rozwojowej.

Za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej sfinansowane zostaną m.in.:

- 1) Projekty polskich organizacji pozarządowych realizowane w ramach programu „Wsparcie Demokracji 2016”. Program ten obejmuje przeprowadzenie konkursu grantowego oraz zapytań ofertowych m.in. na rzecz wybranych krajów PW i w Tunezji w celu podjęcia działań z zakresu:
 - poszerzenia dostępu obywateli do rzetelnej i obiektywnej informacji, dzięki rozwojowi niezależnych mediów, zwłaszcza elektronicznych;
 - wsparcia instytucji, działaczy i ruchów prodemokratycznych;

⁶ *Afghanistan Reconstruction Trust Fund* (pol. Fundusz Powierniczy Odbudowy Afganistanu) został utworzony w 2002 r. z inicjatywy Banku Światowego i ma na celu wspieranie reformy afgańskiej administracji publicznej oraz budowę instytucji publicznych. Polska dokonuje wpłat do ARTF od 2006 r.

⁷ *Law and Order Trust Fund for Afghanistan* (pol. Fundusz Powierniczy Prawa i Porządku Afganistanu) został utworzony w celu wspierania afgańskiej policji. Fundusz zarządzany jest przez UNDP.

- wsparcia działalności monitoringowej i rzeczniczej organizacji broniących praw człowieka;
 - zwiększenia dostępu do edukacji wysokiej jakości oraz edukacja obywatelska;
 - wsparcia działań organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
- 2) Projekty polskich organizacji pozarządowych realizowane w ramach Polsko – Kanadyjskiego Programu Wsparcia Demokracji. Program ten obejmuje przeprowadzenie konkursu grantowego oraz kontynuowanie realizacji projektów z 2015 r. na rzecz Ukrainy w celu podjęcia działań z zakresu demokracji lokalnej i niezależnych mediów
- 3) Projekty polskich organizacji pozarządowych realizowane w obszarach wskazanych przez laureata Nagrody Solidarności im. Lecha Wałęsy w 2015 roku:
- wsparcie białoruskich i ukraińskich instytucji niezależnych mediów;
 - wsparcie rodzin „Niebiańskiej Sotni”;
 - poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków kształcenia dla dzieci z rodzin osób przesiedlonych wewnątrz;
- 4) Wsparcie dla niezależnych mediów na Ukrainie.
- 5) Organizacja misji obserwacyjnych wyborów.

Konkursy i zapytania ofertowe będą dotyczyć działań nieobjętych priorytetami konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2016”.

Fundacja Solidarności Międzynarodowej będzie realizować działania z zakresu priorytetu - dobre rządzenie, które mają przyczynić się do wzrost zdolności instytucjonalnych administracji publicznej w zakresie wdrożenia kluczowych reform wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej UE –Mołdawia, Ukraina i Gruzja oraz innych reform istotnych dla tych krajów. Działania te będą realizowane poprzez projekty własne Fundacji, które obejmują m.in.:

- prowadzenie biura FSM w Kijowie w celu wsparcia decentralizacji na Ukrainie;
- prowadzenie Centrum Informacyjnego dla władz lokalnych w Mołdawii.

2. Pomoc humanitarna

Pomoc humanitarna polega w szczególności na zapewnieniu pomocy, opieki i ochrony ludności, która została poszkodowana w wyniku konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych kryzysów humanitarnych spowodowanych przez naturę lub człowieka. Zgodnie z Wieloletnim programem współpracy rozwojowej 2016-2020 pomoc humanitarna będzie realizowana, ze względu na swój specyficzny charakter oraz małą przewidywalność:

- niezależnie od priorytetów geograficznych;
- w ramach wybranych obszarów:
 - zdrowie i żywienie;
 - schronienie;
 - edukacja i opieka społeczna;
 - sektor wody, sanitariatów i higieny (WASH);
 - wczesna odbudowa po wystąpieniu katastrof (ang. *early recovery*);
 - łączenie pomocy doraźnej, odbudowy i rozwoju (LRRD).

Pomoc humanitarna udzielana będzie przy zachowaniu zasad neutralności, bezstronności, humanitaryzmu i niezależności, zarówno za pośrednictwem organizacji pozarządowych, polskich placówek dyplomatycznych, jak i wyspecjalizowanych służb państwowych oraz międzynarodowych organizacji humanitarnych. Głównymi organizacjami międzynarodowymi z którymi prowadzona będzie współpraca w zakresie pomocy humanitarnej będą m.in. UN OCHA, MKCK, UNHCR i UNRWA.

W 2016 r. kontynuowane będzie wsparcie na rzecz uchodźców, osób wewnątrznie przesiedlonych oraz osób poszkodowanych w konfliktach zbrojnych na Bliskim Wschodzie i na Ukrainie.

Pomocą humanitarną udzielaną przez Rząd RP od 2012 roku objęci są uchodźcy i osoby dotknięte konfliktem w Syrii. Ze względu na skalę kryzysu migracyjnego, w ramach Planu współpracy rozwojowej w 2016 r. kontynuowana będzie pomoc humanitarna na rzecz uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych w regionie Bliskiego Wschodu, przede wszystkim uchodźców syryjskich.

Jednocześnie kontynuowane będą działania na rzecz wsparcia osób wewnątrznie przesiedlonych i poszkodowanych w wyniku działań zbrojnych na Ukrainie. W tym celu realizowane będą działania humanitarne, jak również – w ramach projektów rozwojowych - działania służące budowie zdolności administracji publicznej oraz wzrostowi potencjału w zakresie zapobiegania i reagowania w sytuacji klęsk żywiołowych i katastrof.

Z uwagi na przedłużający się kryzys na Ukrainie, działania z zakresu pomocy rozwojowej stanowiąc będą uzupełnienie oraz wzmocnienie działań humanitarnych w celu zapewnienia osobom wewnątrznie przesiedlonym kompleksowego, długotrwałego i dostosowanego do ich potrzeb wsparcia.

Pomoc humanitarna kierowana będzie za pośrednictwem wyspecjalizowanych agend humanitarnych (przede wszystkim ONZ i UE) oraz kanałem dwustronnym, we współpracy w polskich organizacjami pozarządowymi.

Działania humanitarne będą realizowane w ramach Konkursu „Polska pomoc humanitarna 2016” lub w oparciu o zapisy art. 10 ust. 2 ustawy o współpracy rozwojowej z dn. 16 września 2011 r.

3. Współpraca rozwojowa w ramach organizacji międzynarodowych

Współpraca wielostronna świadczona jest za pośrednictwem wyspecjalizowanych organizacji i instytucji międzynarodowych. MSZ corocznie, przez składki i wpłaty dobrowolne, wspiera działania rozwojowe wybranych organizacji, współfinansując tym samym projekty i programy w zakresie redukcji ubóstwa, transformacji systemowej, promocji praw człowieka i demokracji, czy dostępu do edukacji.

W 2016 r. większość środków przeznaczonych na współpracę wielostronną wydatkowana zostanie w ramach składki do budżetu UE oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju z wykorzystaniem instrumentów finansowych Komisji Europejskiej. Wsparcie finansowe udzielone będzie również za pośrednictwem instytucji systemu Narodów Zjednoczonych oraz w ramach programów i funduszy administrowanych przez inne organizacje i instytucje wielostronne.

Podstawowe przesłanki przy podejmowaniu decyzji o wpłatach wielostronnych:

- wpłaty mają charakter uzupełniający względem dwustronnych przedsięwzięć, służą celom, które nie mogą być skutecznie realizowane w ramach dwustronnej pomocy rozwojowej;

- wpłaty przekazywane przez Polskę będą przede wszystkim kierowane do tych funduszy i programów wielostronnych, które są spójne z celami polityki zagranicznej RP oraz priorytetami geograficznymi i tematycznymi programu polskiej współpracy rozwojowej;
- poprzez redukcję liczby wpłat zwiększone zostaną kwoty wsparcia na fundusze i programy realizujące zadania szczegółowe ważne z punktu widzenia priorytetów polskiej pomocy rozwojowej.

Współpraca w ramach organizacji międzynarodowych będzie prowadzona m.in. z wybranymi agendami Systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNDP, UN Women, UNAIDS, UNFPA, OHCHR, UNDEF, *Peace Building Facility*), OECD, OBWE (ODIHR).

W 2016 r. planowane jest dofinansowanie kształcenia obywateli Białorusi na Europejskim Uniwersytecie Humanistycznym (ang. EHU).

4. Edukacja globalna

Edukacja globalna to część kształcenia obywatelskiego oraz wychowania, która obejmuje inicjatywy edukacyjne skierowane do polskiego społeczeństwa. Jej celem jest zwiększenie świadomości na temat problemów rozwojowych i współzależności globalnych, wpływających na procesy rozwoju na świecie. Projekty z dziedziny edukacji globalnej realizowane w 2016 roku będą zgodne z celami edukacji globalnej, zdefiniowanymi w Wieloletnim programie współpracy rozwojowej na lata 2016-2020, tj. będą służyły:

- wzmocnieniu obecności tematyki edukacji globalnej w programach edukacyjnych oraz nauczania edukacji globalnej na wszystkich szczeblach edukacji formalnej we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz jednostkami jemu podległymi i Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
- zwiększeniu świadomości szerokiej publiczności na temat problemów globalnych;
- zwiększeniu świadomości problemów globalnych w miejscowościach liczących mniej niż 500 tys. mieszkańców oraz wsparciu szkoleniowym organizacji z niewielkim doświadczeniem w realizacji projektów edukacji globalnej.

Działania z zakresu edukacji globalnej będą kierowane do szeroko rozumianej publiczności, dzieci, młodzieży i dorosłych w ramach systemu edukacji formalnej, nieformalnej i pozaformalnej.

W realizacji celów w obszarze edukacji globalnej w sposób priorytetowy traktowane będą działania z dużym potencjałem multiplikacji oraz te, których rezultaty są trwałe oraz mające na celu podnoszenie jakości inicjatyw edukacyjnych.

5. Wolontariat

Program „Wolontariat polska pomoc” wychodzi naprzeciw potrzebie przyczynienia się do eliminacji ubóstwa na świecie, do rozwoju gospodarczego i społecznego krajów partnerskich oraz do wzmocnienia potencjału społeczności, z którymi wolontariusz współdziała. Program ten wspiera ponadto polskie organizacje pozarządowe realizujące projekty rozwojowe z udziałem wolontariuszy

oraz pozwala na bezpośrednie zaangażowanie się obywateli Polski w działania na rzecz mieszkańców krajów rozwijających się.

W 2016 r. projekty w ramach programu „Wolontariat polska pomoc 2016” będą realizowane w n.w. krajach-biorcach oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC/OECD): Boliwia, Ekwador, Etiopia, Ghana, Jamajka, Kenia, Mjanma, Palestyna, Paragwaj, Peru, Rwanda, Senegal, Tanzania, Uganda i Zambia.

W krajach, w których prowadzone są działania programu Wolontariat polska pomoc (ww.) projekty będą realizowane w następujących obszarach tematycznych polskiej współpracy: kapitał ludzki, ochrona środowiska, rolnictwo i rozwój obszar wiejskich oraz przedsiębiorczość i sektor prywatny. Projekty te będą jednocześnie zgodne z wybranymi Celami Zrównoważonego Rozwoju (ang. *Sustainable Development Goals*).

6. Spójność polityki na rzecz rozwoju

Celem polityki spójności na rzecz rozwoju (ang. *Policy Coherence for Development, PCD*) jest opracowanie i realizacja polityk przez państwa w taki sposób, aby uniknąć działań, które negatywnie wpływają na rozwój globalny oraz możliwości rozwoju innych państw, w tym również rozwoju społeczno-gospodarczego państw priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej. Jednocześnie państwa powinny dążyć do pogodzenia celów polityk krajowych z celami zrównoważonego rozwoju. W ramach PCD obszarem priorytetowym dla Polski jest wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy. Obszar priorytetowy w ramach PCD realizowany będzie na podstawie opracowanych przez Ministerstwo Finansów, wiodące w ww. obszarze - rocznych planów działań. Zgodnie z obowiązującymi zasadami Polska będzie przekazywać do OECD oraz KE raport z działań ministerstw podejmowanych w celu zapewnienia spójności polityk na rzecz rozwoju w zakresie ich kompetencji oraz dodatkowo raport z realizacji rocznych planów działań określonych dla obszaru priorytetowego.

7. Współpraca z sektorem prywatnym

Sektor prywatny odgrywa istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym państw rozwijających się i jest ważnym partnerem w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz redukcji ubóstwa na świecie. Biorąc pod uwagę potencjalne możliwości zaangażowania prywatnych przedsiębiorców w działania na rzecz rozwoju, polska współpraca rozwojowa będzie wspierać sektor prywatny w krajach rozwijających się. W 2016 r. wsparcie koncentrować się będzie na aktywizacji zawodowej pracowników, promowaniu przedsiębiorczości oraz poprawy produktywności i konkurencyjności podmiotów w sektorach o największym potencjale wzrostu. Ponadto istotne będzie mobilizowanie polskiego sektora prywatnego do angażowania się we współpracę z sektorem prywatnym w krajach rozwijających się poprzez m.in. inwestycje, transfer wiedzy i technologii czy też rozwój handlu.

8. Działania informacyjne

W ramach działań informacyjno-promocyjnych kontynuowana będzie, na podstawie umów koprodukcyjnych, współpraca z rozgłośniami radiowymi, służąca dalszej popularyzacji tematyki

rozwojowej. Planowana jest organizacja wystaw oraz publikacja materiałów informacyjnych prezentujących program polskiej współpracy rozwojowej. Podobnie jak w poprzednich latach, korzystając z badań opinii publicznej, MSZ będzie analizowało zmiany stosunku Polaków do finansowanej przez Polskę współpracy rozwojowej. Zostanie także wydany raport poświęcony polskim działaniom rozwojowym zrealizowanym w 2015 r.

9. Ewaluacja

W 2016 roku kontynuowana będzie ewaluacja projektów i programów polskiej współpracy rozwojowej w celu zgromadzenia obiektywnej wiedzy odnośnie trafności i efektywności realizowanych inicjatyw rozwojowych. Zostanie ona wykorzystana do usprawnienia zarządzania i planowania pomocy, zwłaszcza w dłuższym horyzoncie. Szczegóły działań ewaluacyjnych określi Roczny plan ewaluacji 2016.

10. Formy i zasady współpracy z partnerami polskiej współpracy rozwojowej

Projekty realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki im podległe

Projekty organów administracji rządowej będą realizowane w wybranych krajach Partnerstwa Wschodniego i w Palestynie. W krajach priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej, podjęte działania będą realizowane we wskazanych priorytetach tematycznych, zdefiniowanych wraz z rezultatami działań dla danego kraju.

W pierwszym kwartale 2016 r. MSZ zorganizuje nabór na projekty dla organów administracji rządowej i jednostek im podległych. Projekty zostaną poddane ocenie i zostaną uzgodnione do realizacji. Informacja o wyborze projektów zostanie zamieszczona na stronie internetowej www.polskapomoc.gov.pl i będzie stanowić podstawę dla organów administracji rządowej do przygotowania wniosków o uruchomienie rezerwy celowej budżetu państwa w celu uzyskania środków na realizację poszczególnych projektów.

Projekty realizowane za pośrednictwem organizacji pozarządowych⁸, jednostek samorządu terytorialnego, publicznych i niepublicznych szkół wyższych, instytutów badawczych, Polskiej Akademii Nauk i jej jednostki organizacyjne

W 2016 r. planowane jest ogłoszenie następujących konkursów w ramach których, realizowana jest współpraca z ww. podmiotami:

- **Konkurs „Polska pomoc rozwojowa 2016”**

Konkurs zostanie ogłoszony w ostatnim kwartale 2015 r. Kwoty przeznaczone na poszczególne kraje/regiony mogą ulec zmianie w zależności od ostatecznej wysokości środków w rezerwie celowej przeznaczonej na współpracę rozwojową oraz od wyników oceny wniosków projektowych. Minimalna wnioskowana kwota dotacji dla każdego projektu na rzecz Białorusi, Gruzji, Mołdawii

⁸ W rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2014, poz. 1118 z późn. zm.) oraz podmioty wymienione w art. 3 ust.3 ww. ustawy.

i Ukrainy w konkursie będzie wynosić 200 000 PLN. Minimalna wnioskowana kwota dotacji dla każdego projektu na rzecz Etiopii, Kenii, Senegalu, Tanzanii, Palestyny i Mjanmy w tym konkursie będzie wynosić 300 000 PLN.

Przewiduje się możliwość zgłaszania projektów o okresie wdrażania dłuższym niż jeden rok, składających się z dwóch modułów realizowanych sekwencyjnie na podstawie odrębnych umów: pierwszy do realizacji w 2016 r. i finansowany w ramach limitów środków, a drugi finansowany warunkowo w 2017 r.⁹ Łączna wysokość środków na projekty modułowe realizowane w 2016 r. nie może wynieść więcej, niż 50% dostępnej kwoty dla danego kraju/regionu w ramach Planu współpracy rozwojowej w 2016 r. Nie przewiduje się dofinansowania projektów modułowych na rzecz Mjanmy i Senegalu.

Podmioty uprawnione: organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce, jednostki samorządu terytorialnego (tylko w przypadku projektów na Białorusi, w Mołdawii, Gruzji i na Ukrainie), publiczne i niepubliczne szkoły wyższe, instytuty badawcze, Polska Akademia Nauk i jej jednostki organizacyjne.

- **Konkurs „Pomoc humanitarna 2016”**

W celu udzielenia pomocy humanitarnej za pośrednictwem polskich organizacji pozarządowych, MSZ przeprowadza postępowania dotacyjne na realizację zadań publicznych. W ramach Planu 2016 MSZ planuje przeprowadzenie postępowań na rzecz uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych na Bliskim Wschodzie oraz na Ukrainie. Postępowanie ma na celu wyłonienie najlepszych projektów, zgodnie z przyjętymi kryteriami merytorycznymi.

Równocześnie w szczególnych sytuacjach, ze względu na ochronę życia lub zdrowia, MSZ może zlecić realizację zadania z pominięciem otwartego konkursu ofert¹⁰.

Podmioty uprawnione: organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce.

- **Konkurs „Edukacja globalna 2016”**

W konkursie zostaną wyłonione w szczególności projekty modułowe (każdy o minimalnej wartości dotacji 80 000 PLN), mające na celu wzmocnienie edukacji globalnej w systemie edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej oraz zwiększające świadomość obywateli na temat współzależności globalnych oraz nierówności na świecie.

Przewiduje się możliwość zgłaszania projektów o okresie wdrażania dłuższym niż jeden rok, szczególnie w przypadku działań o charakterze systemowym z efektem multiplikacji oraz zadań dot. regrantingu, składających się z dwóch modułów realizowanych sekwencyjnie na podstawie odrębnych umów: pierwszy do realizacji w 2016 r. i finansowany w ramach limitów środków na dane

⁹ Pod warunkiem zagwarantowania w ustawie budżetowej na 2017 r. odpowiednich środków i prawidłowej realizacji oraz złożenia sprawozdania z modułu przewidzianego na 2016 r.

¹⁰ Dotacje na projekty humanitarne polskich organizacji pozarządowych mogą być udzielone przez MSZ na podstawie art. 10.2. ustawy o współpracy rozwojowej (Dz.U.2011 r. Nr 234, poz.1386, z późn. zm.) i art. 11a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U.2014, poz. 1118, z późn. zm.), tj. bez otwartego konkursu ofert. W przypadku decyzji MSZ ws. udzielenia pomocy humanitarnej za pośrednictwem organizacji pozarządowych w odpowiedzi na konkretny kryzys humanitarny, MSZ może opublikować na stronie www.polskapomoc.gov.pl zaproszenie do składania wniosków projektowych.

zadanie w 2016 r., drugi finansowany warunkowo w 2017 r.¹¹ MSZ dopuszcza możliwość rezygnacji z konkursu na dane zadania w 2017 r. w przypadku wyczerpania przez projekty modułowe wszystkich zaplanowanych na ten rok środków.

Podmioty uprawnione: organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce, jednostki samorządu terytorialnego, publiczne i niepubliczne szkoły wyższe, instytuty badawcze, Polska Akademia Nauk i jej jednostki organizacyjne.

W ramach procedury konkursowej wyodrębnione zostanie ponadto zadanie dotyczące dofinansowania projektów edukacji globalnej, będących elementem przedsięwzięcia współfinansowanego ze źródeł innych niż budżet RP (w szczególności ze źródeł zagranicznych). Podmioty uprawnione do ubiegania się o dotację w ramach tego zadania to organizacje pozarządowe oraz niepubliczne szkoły wyższe. Podpisanie umowy dotacyjnej i realizacja projektów będą uwarunkowane potwierdzeniem pozyskania środków od zewnętrznego donatora.

- **Konkurs „Wolontariat polska pomoc 2016”**

Konkurs będzie obejmował wolontariat długoterminowy (powyżej 3 miesięcy) o charakterze ogólnym i krótkoterminowy (od 6 tygodni do 3 miesięcy), który adresowany jest do specjalistów. Organizacje pozarządowe zgłaszające wolontariuszy będą mogły ubiegać się o dofinansowanie na wykonywanie zadań wolontariackich w następujących krajach-biorcach oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) Komitetu Pomocy Rozwojowej (DAC/OECD): Boliwia, Ekwador, Etiopia, Ghana, Jamajka, Kenia, Mjanma, Palestyna, Paragwaj, Peru, Rwanda, Senegal, Tanzania, Uganda i Zambia. Po powrocie do kraju wolontariusze będą mieli możliwość przeprowadzenia działań edukacyjnych adresowanych do mieszkańców Polski.

Podmioty uprawnione: organizacje pozarządowe zarejestrowane w Polsce.

Projekty realizowane za pośrednictwem placówek zagranicznych w ramach Systemu Małych Grantów

System Małych Grantów (SMG) umożliwia realizację projektów za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych. W krajach priorytetowych polskiej współpracy rozwojowej projekty będą realizowane we wskazanych priorytetach tematycznych, zdefiniowanych wraz z rezultatami działań dla danego kraju. W pozostałych krajach rozwijających się, projekty przyczyniają się do realizacji sześciu priorytetów tematycznych polskiej współpracy rozwojowej wskazanych w Wieloletnim Programie współpracy rozwojowej na lata 2016-2020 (vide str. 4 niniejszego Planu). W ramach SMG prowadzone są także działania rozwojowe przy udziale polskiego sektora prywatnego, którego beneficjentami są lokalne społeczności i sektor prywatny. Ambasady RP realizują projekty we wskazanych przez MSZ krajach znajdujących się na liście beneficjentów oficjalnej pomocy rozwojowej OECD/DAC.

Podział środków przeznaczonych na małe granty przedstawiony został w Aneksie IV.

Podmioty uprawnione: polskie placówki zagraniczne.

¹¹ Pod warunkiem zagwarantowania w ustawie budżetowej na 2017 r. odpowiednich środków i prawidłowej realizacji oraz złożenia sprawozdania z modułu przewidzianego na 2016 r.

11. Podział środków w ramach rezerwy celowej budżetu państwa „Implementacja polskiego programu na rzecz rozwoju oraz wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego

Zgodnie z Wieloletnim programem współpracy rozwojowej na lata 2016-2020, polska współpraca rozwojowa realizowana będzie w 10 państwach priorytetowych. Na dwustronną współpracę rozwojową z państwami innymi niż priorytetowe przeznaczone zostanie nie więcej niż 10% środków z rezerwy celowej budżetu państwa na współpracę rozwojową.

Do decydowania o przeznaczeniu środków w ramach pozycji *rezerwa* na niezaplanowane inicjatywy z zakresu współpracy rozwojowej lub o przeniesieniu środków między poszczególnymi pozycjami Planu uprawniony jest Krajowy Koordynator Współpracy Rozwojowej w MSZ. Decyzje o przenoszeniu środków nie wymagają modyfikacji Planu współpracy rozwojowej w 2016 r.

Podział środków w ramach rezerwy celowej opiera się na projekcie ustawy budżetowej na rok 2016 przekazanym do Sejmu RP zatwierdzonym przez Radę Ministrów w dniu 29 września 2015 r. W przypadku, gdy w wyniku prac nad budżetem państwa na 2016 rok ostateczna kwota przedmiotowej rezerwy zostanie zmieniona, zapisy Planu zostaną odpowiednio zmodyfikowane decyzją ministra spraw zagranicznych.

Szczegółowy podział środków został przedstawiony w Aneksie III.

Część III

Udział Polski w realizacji polityki rozwojowej Unii Europejskiej

Składka do budżetu ogólnego UE

Według prognoz 2,8 mld euro z budżetu ogólnego UE zostanie w 2016 r. przeznaczonych na współpracę rozwojową realizowaną w ramach Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju (ang. *DCI*), co stanowi 29% środków zaplanowanych w Dziale 4 „UE Globalny wymiar Europy”. Na pomoc humanitarną UE planuje przeznaczyć ok. 1 mld euro (11% środków Działu 4). Odnotować należy duże wzrosty nakładów w programach geograficznych instrumentu DCI rzędu 70-190%, przeznaczonych m.in. na współpracę z Azją Centralną (wzrost w płatnościach o 153,4%), z Południową Afryką (wzrost zobowiązań o 124,5%, a płatności o 186,1%), z Bliskim Wschodem (wzrost płatności o 105,5%), z Azją (wzrost płatności o 94,6%), na Afganistan (wzrost płatności o 71,1%) oraz na współpracę z Ameryką Łacińską (wzrost płatności o 66,4%).

Wkład Polski w finansowanie pomocy rozwojowej przez UE wyniesie w 2016 r. ok. 114 mln euro, tj. ok. 473 mln PLN¹².

Składka na Europejski Fundusz Rozwoju (EFR)

Wpłaty na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) w 2016 r. określa *Decyzja Rady Nr 2014/0298 (NLE) z dnia 29 października 2014 r. w sprawie wysokości wkładów finansowych wpłacanych przez państwa członkowskie na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju, w tym pułapu na rok 2016 r., kwoty na 2015 r. oraz pierwszej raty za 2015 r.* W świetle zaktualizowanych prognoz ujętych w *Komunikacie Komisji do Rady - Informacja finansowa dot. Europejskiego Funduszu Rozwoju COM(2015) 295 final* z dn. 15 czerwca 2015 r. łączna wysokość planowanych wkładów państw członkowskich UE na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju ma w 2016 r. wynieść 3,55 mld euro, z czego 3,35 mld euro dla Komisji Europejskiej (KE) i 200 mln euro dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). Zgodnie z Komunikatem *COM(2015) 295 final*, państwa członkowskie w 2016 r. będą wzywane do wpłat dla KE w ramach 10. edycji EFR, natomiast do wpłat dla EBI zarówno w ramach 10., jak i 11. edycji EFR (100 mln euro w ramach 10. edycji i 100 mln euro w ramach 11. edycji EFR). W przypadku Polski klucz kontrybucji do 10. EFR wynosi 1,3%, a do 11. EFR – 2,00734 %.

Biorąc powyższe prognozy za podstawę, **szacowana wysokość składki Polski do Europejskiego Funduszu Rozwoju w 2016 r. wyniesie ok. 46 850 tys. euro: 43 550 tys. euro do KE oraz 3 300 tys. euro do EBI.**

Dodatkowo Polska będzie zobowiązana do wpłacenia kwoty ok. 18 195 tys. euro wynikającej z konieczności rozliczenia instrumentu pomostowego ustanowionego na okres pomiędzy końcem obowiązywania 10. edycji EFR a wejściem w życie kolejnej, 11. edycji. Instrument pomostowy (ang. *Bridging Facility*) został utworzony Decyzją Rady 2013/759/EU z 12 grudnia 2013 r. dot. przejściowych środków zarządzania EFR w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia wejścia w życie 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju. Instrument składa się z niezaangażowanych sald

¹² wg średniego kursu walut NBP z dnia 31 lipca 2015 r.

pozostałych z poprzednich edycji EFR. Jego celem jest zapewnienie płynności w funkcjonowaniu mechanizmu finansowania pomocy dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku na przełomie edycji 10. i 11., ułatwienie wdrażania dokumentów programowych i reagowania na sytuacje nadzwyczajne. Środki zaangażowane w ramach tego instrumentu pomostowego zostaną rozliczone w ramach 11. EFR. Do chwili wejścia w życie 11. edycji EFR z poprzednich edycji EFR (8., 9. i 10.) pozostały niewykorzystane salda w wysokości ok. 1,6 mln euro, które zostaną rozliczone w 2016 r. przy wykorzystaniu klucza wpłat obowiązującego dla 10. edycji EFR. W przypadku Polski oznacza to dokonanie wpłaty w wysokości 18 194 772 euro¹³ (Polska nie uczestniczyła w 8. i 9. edycji EFR).

Zatem łącznie wstępnie prognozowana wpłata Polski na Europejski Fundusz Rozwoju w 2016 r. może wynieść ok. 65 045 tys. euro, tj. ok 270 mln PLN.¹

¹³ Z zaproponowanego przez KE rozliczenia funduszy wykorzystanych w ramach instrumentu pomostowego wynika zmniejszenie łącznych zobowiązań Polski na rzecz EFR w ramach 10. edycji EDF o kwotę 2 534 667 euro (wg aktualnych szacunków), a tym samym o tę wartość zmaleje łączna składka Polski w 10. edycji EDF (zamiast 294 866 000 euro, Polska finalnie powinna zapłacić 292 331 333 euro).

ANEKS I - Zakładane rezultaty działań polskiej pomocy skierowanych do osób przesiedlonych wewnątrz w obwodach charkowskim, zaporoskim oraz dnepropietrowskim na Ukrainie i propozycje ich mierzenia

SEKTOR	ZAKŁADANE REZULTATY	PROPONOWANE WSKAŹNIKI
KAPITAŁ LUDZKI	lepszy dostęp do usług społecznych i infrastruktury w zakresie ochrony zdrowia dla osób przesiedlonych wewnątrz, w szczególności dla osób starszych i dzieci, w tym wsparcie psychologiczne	1. liczba oraz powierzchnia wybudowanych/wyremontowanych pomieszczeń; 2. liczba oraz rodzaj przekazanego/zainstalowanego wyposażenia (sprzęt i materiały); 3. liczba osób przesiedlonych wewnątrz korzystająca z odnowionej infrastruktury; 4. liczba osób przesiedlonych wewnątrz leczona za pomocą nowego wyposażenia medycznego;
	zwiększona integracja społeczna osób przesiedlonych wewnątrz, w tym szczególnie osób starszych i dzieci	1. liczba osób ze społeczności przyjmujących korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury kierowanej także do osób przesiedlonych wewnątrz; 2. liczba osób - przedstawicieli społeczności przyjmującej – korzystająca z nowego wyposażenia; 3. liczba oraz powierzchnia wybudowanych/wyremontowanych pomieszczeń z których oprócz IDPs korzystają przedstawiciele społeczności przyjmującej.
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I SEKTOR PRYWATNY	rozwój przedsiębiorczości wśród osób przesiedlonych wewnątrz w obwodach charkowskim, zaporoskim i dnepropietrowskim	1. liczba osób, które uzyskały dostęp do nowych miejsc pracy, w tym otwarcie działalności gospodarczej (samozatrudnienie) lub zatrudnienie w istniejącym przedsiębiorstwie, któremu udzielono wsparcia; 2. wykazanie dochodu netto (lub zwiększonego dochodu) z przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie w ramach projektu; 3. zwiększenie poczucia polepszenia sytuacji bytowej i materialnej.

ANEKS II - Zakładane rezultaty działań polskiej pomocy w Tanzanii, Kenii, Etiopii i Senegalii oraz propozycje ich mierzenia

SEKTOR	ZAKŁADANE REZULTATY	PROPONOWANE WSKAŹNIKI
KAPITAŁ LUDZKI	poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków zdrowia oraz wzrost kwalifikacji personelu medycznego w zakresie świadczenia opieki medycznej na rzecz matek i dzieci	1. liczba oraz powierzchnia wybudowanych/wyremontowanych pomieszczeń; 2. liczba oraz rodzaj przekazanego/zainstalowanego wyposażenia medycznego (sprzęt i materiały); 3. liczba osób korzystająca z odnowionej infrastruktury ośrodków zdrowia; 4. liczba osób leczona za pomocą nowego wyposażenia medycznego. 5. liczba przeszkolonego personelu medycznego; 6. liczba godzin zrealizowanych programów, szkoleń i staży szkoleniowych; 7. liczba wdrożonych lub ulepszonych standardów/procedur świadczenia opieki medycznej; 8. liczba materiałów edukacyjnych przygotowanych na potrzeby szkoleniowe; 9. liczba zabiegów i konsultacji medycznych przeprowadzonych przez przeszkolony personel; 10. liczba osób z dostępem do przeszkolonego personelu medycznego.
	poprawa infrastruktury i wyposażenia ośrodków edukacyjnych, kształcących na wszystkich poziomach edukacji oraz wzrost kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej.	1. liczba oraz powierzchnia wybudowanych/wyremontowanych pomieszczeń; 2. liczba oraz rodzaj przekazanego/zainstalowanego wyposażenia naukowo-dydaktycznego; 3. liczba uczniów korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury ośrodków edukacyjnych; 4. liczba uczniów/studentów przeszkolona i korzystająca z nowego wyposażenia naukowo-dydaktycznego. 5. liczba przeszkolonej kadry pedagogicznej; 6. liczba godzin oraz ilość zrealizowanych programów, szkoleń i kursów szkoleniowych; 7. liczba wdrożonych lub ulepszonych standardów/programów nauczania; 8. liczba materiałów edukacyjnych przygotowanych na potrzeby szkoleniowe; 9. liczba uczniów/studentów przypadająca na przeszkolonego nauczyciela; 10. wyniki w nauce uczniów/studentów uczonych przez przeszkolonych nauczycieli (w projektach modułowych).
OCHRONA ŚRODOWISKA	zwiększenie liczby osób mających dostęp do podstawowej infrastruktury sanitarnej oraz przeszkolonych z zakresu higieny	1. liczba osób z dostępem do podstawowej infrastruktury sanitarnej; 2. liczba i rodzaj zbudowanej infrastruktury sanitarnej; 3. liczba adresatów kampanii promocyjnych z zakresu higieny.
	zwiększenie liczby osób/podmiotów korzystających z odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, wodna, wiatrowa, źródła geotermalne, biomasa)	1. liczba gospodarstw/podmiotów (osób) z zapewnionym dostępem do odnawialnych źródeł energii; 2. wartość mocy generowanej przez zainstalowane źródła energii odnawialnej; 3. liczba i rodzaj zainstalowanych źródeł energii odnawialnej; 4. zwiększenie ilości infrastruktury gwarantującej efektywne użycie energii w krajach partnerskich 5. liczba osób przeszkolona z zakresu wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.
	zmniejszenie obszarów ulegających	1. powierzchnia terenu dotknięta procesami wylesiania, pustyńnienia i degradacji;

	procesom wylesiania, pustynnienia czy degradacji	2. powierzchnia terenu, na której podjęto działania przeciwko wylesianiu, pustynnieniu i degradacji; 3. ilość zasadzonych drzew i roślin oraz powierzchnia nasadzenia; 4. wzrost liczby osób realizujących model zrównoważonego rolnictwa i rybołówstwa w krajach partnerskich 5. liczba osób przeszkolona z zakresu przeciwdziałania procesom wylesiania, pustynnienia i degradacji.
	wzrost zdolności operacyjnych w zakresie zapobiegania, reagowania i usuwania skutków klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych działalnością człowieka	1. liczba przeszkolonych ratowników; 2. liczba godzin i ilość zorganizowanych szkoleń/ćwiczeń z zakresu reagowania w sytuacjach klęsk żywiołowych; 3. liczba i rodzaj nabytego wyposażenia ratowniczego (w tym sprzęt ochrony osobistej); 4. liczba godzin szkoleniowych z zakresu obsługi wyposażenia ratowniczego; 5. liczba opracowanych i wdrożonych procedur reagowania w sytuacjach klęsk żywiołowych; 6. liczba materiałów edukacyjnych przygotowanych na potrzeby szkoleniowe.
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I SEKTOR PRYWATNY	wzrost aktywności zawodowej i zatrudnienia kobiet i młodzieży	1. liczba osób zatrudnionych w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach oraz pracujących na zasadach samozatrudnienia; 2. liczba osób przyjętych na staże i praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych; 3. liczba nowo rozpoczętych projektów biznesowych; 4. poziom bezrobocia wśród kobiet i młodzieży; 5. liczba osób w wieku produkcyjnych wśród kobiet i młodzieży.
	zwiększenie dostępu kobiet i młodzieży (w tym absolwentów) do kształcenia technicznego, szkoleń i doradztwa zawodowego oraz podniesienie jakości infrastruktury służącej podnoszeniu kwalifikacji zawodowych	1. liczba godzin i ilość przeprowadzonych szkoleń/kursów zawodowych; 2. liczba absolwentów szkoleń i kursów technicznych i zawodowych; 3. liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci doradztwa zawodowego; 4. liczba nowo oferowanych szkoleń i kursów zawodowych; 6. nowo nabyte umiejętności i kwalifikacje uczestników szkoleń i kursów.
	zwiększenie konkurencyjności, wydajności i innowacyjności grup producenckich, kooperatyw oraz spółdzielni pracy, zwłaszcza w sektorze rolno-spożywczym	1. poziom produkcji i wydajność pracy; 2. wielkość dochodu z produkcji, handlu i sprzedaży; 3. dynamika i wartość sprzedaży towarów i usług; 4. udział grupy producenckiej, kooperatywy, spółdzielni pracy w danym rynku; 5. poziom nakładów inwestycyjnych w dobra trwałego użytku; 6. poziom wydatków na prace badawczo-rozwojowe; 7. liczba uzyskanych certyfikatów, patentów, licencji, znaków towarowych; 8. wdrożone lub usprawnione standardy/procesy/systemy produkcji, zarządzania i sprzedaży; 9. liczba godzin i rodzaj szkoleń kadry zarządzającej i pracowników; 10. poziom wykształcenia i kwalifikacji zatrudnionych pracowników.